

ZPRAVODAJ

**SPOLEČNOSTI BEDŘICHA SMETANY
SEKCE SPOLEČNOSTI NÁRODNÍHO MUZEA**

2006

ZPRAVODAJ

SPOLEČNOSTI BEDŘICHA SMETANY

SEKCE SPOLEČNOSTI NÁRODNÍHO MUZEA

Číslo 1

Praha, prosinec 2006

Obsah	str.:
Úvod	2
Projev Jana Klusáka v Muzeu B. Smetany 2. května 2006	3
Pořady Společnosti Bedřicha Smetany v roce 2006	5
JAN HEŘMAN (1886 - 1946) - legendární básník klavíru	7
VILÉM ZÍTEK (1890 - 1956) - "Vojan české opery"	9
Dr. VÁCLAV SMETÁČEK (1906 - 1986)	13
Zájezd SBS do Vrchotových Janovic, na Vysoký Chlumec a do Křečovic 13. května 2006	16
Protestní akce SBS proti využívání osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům	17

Úvod

V rámci procesu transformace České hudební společnosti byla letos po dohodě všech zúčastněných organizací **Společnost Bedřicha Smetany (SBS) přijata jako samostatná sekce do Společnosti Národního muzea (SNM - založené r. 1822)**. Bylo tak umožněno zachovat identitu SBS a pokračovat v činnosti, jak jsme ji v posledních letech vyvíjeli. Nové začlenění je zvláště účelné pro spolupráci s Muzeem B. Smetany i s dalšími složkami Národního muzea i SNM.

Výbor SBS pracuje nadále v původním složení: Prof. Jan Novotný (předseda), Dr. Václav Němec (místopředseda a jednatel), PhDr. Olga Mojžíšová (vedoucí Muzea Bedřicha Smetany), PhDr. Draho-
míra Čáslavská, Jitka Čechová, PhDr. Božena Dlouhá, Hana Hrubě-
šová. Do výboru Společnosti Národního muzea byl jako zástupce
SBS kooptován Dr. Václav Němec.

Projev hudebního skladatele Jana Klusáka v Muzeu Bedřicha Smetany 2. května 2006

na vernisáži výstavy k 80. výročí založení a k 70. výročí otevření
Muzea Bedřicha Smetany

Paní a pánové,

budete snad se mnou souhlasit, domnívám-li se, že Smetanovi náleží - zcela samozřejmě pro každého z nás - první místo v české hudbě. T. G. Masaryk ve svém známém projevu k 10. výročí vzniku Československa jej dokonce jmenoval jako jednoho ze tří mužů, jimž nejvíce vděčíme za vzkříšení českého národa. V čem je to tajemství, to kouzlo, proč Smetanova hudba působí silněji než mnohá jiná? Snad proto, že vznikala z lásky. Každý její tón je touto láskou prostoupen, v každém z nich se láska chvěje. Že zde nevyslovuji planou domněnku, dá se dokázat na Smetanových hlavních operních postavách: všechny touží po lásce. I Vašek.

Proto Smetanovo dílo neztrácí a nemůže ztratit svou sílu. Ta láska má mnoho podob: je to láska osobní, důvěrná, ideální, a také láska k vlasti. O té chci mluvit zvlášť. Slýcháme někdy pošetilá slova o Smetanově "oficiálně vlasteneckém zaměření", ku příkladu v *Mé vlasti*. Ale hudba takového významu a dosahu nemůže vzniknout z vnějšího podnětu (ostatně nikdo si ji taky u Smetany neobjednával); "oficiální" se může stát až později, když obstála jeho hudba. Láska ke své zemi, k domovu, je stejně legitimní inspirace artefaktu jako láska k ženě, k dítěti, k rodičům, k přírodě, k Bohu, k ptákům, k psovi nebo jakýkoli jiný subjektivní cit, který se pak v uměleckém díle objektivizuje.

Smetanova modernost: i ona nám budiž věčným příkladem a povzbuzením, jak být práv své době. Právě on nám dal v dědictví odvahu pokračovat v díle po nových, neznámých cestách, riskovat, neopakovat již jednou dosažené. Kdo uchopil sonátovou formu tak neslýchaně novým originálním způsobem jako Smetana v *Táboru*? On první u nás položil nekompromisní požadavek kompoziční a stylové soustředěnosti, z níž vzechá nový klasicismus. A považme, že onu harmonii, onu nejvyšší rovnováhu čisté apollinské krásy, která nám dává tolik potěšení, tvořil z bolesti a utrpení. Pokud je pravda, že tvůrce a jeho dílo jsou jakýmsi spojitými nádobami, zdá se, jako by Smetana byl tohoto svého díla obětí: jako by vyzářil do své hudby všechno své zdraví a sám pak zůstal ponořen do noci své choroby.

Máme to štěstí, že žijeme v době, kdy je překonán úzký obzor zájmů pouze nacionálních. A tu se ukazuje, že Smetana má co říci všem, celému světu, nejen Čechům. Čekal na to dlouho a jeho hodnotám to ani neublížilo, byly ukryty hluboko a tak i dlouho trvalo, než se k nim svět dopracoval. Teprve dnes se stávají majetkem všech, kdo potřebují čerpat ze zřídla kultury. Zažíváme teď paradoxní situaci: zatímco Češi se tváří, že Smetanu nepotřebují, ostatní svět jej stále více oceňuje; jeho hudba zní více za hranicemi než doma.

Kolik nepřátelství musel - a dodnes musí! - Smetana přemáhat. Co na něm komu může vadit? Jeho mohutnost. Mnozí se jí brání. Řekl-li jsem na začátku, že on je prvním v české hudbě pro každého z nás, řekl jsem to s přesvědčením, že je takový i pro ty, kdo mu odporují a kdo mu spílají; dělají to proto, že nedokážou snést jeho velikost, před níž se cítí ve své pýše zahanbeni. Nebraňme se mu. Nebraňme se jeho podivuhodné schopnosti probouzet v každém, co je v nás nejlepšího.

Budme stále jeho pokornými a vděčnými žáky. Dokud se k němu bude český národ hlásit, bude Smetana jeho strážným duchem a posilou. A kdyby naň Češi zapomněli, bude zdrojem živé vody každému, kdo po tomto prameni zatouží.

Bedřich Smetana za skicáře Klementiny Kalašové (1850 – 1889), která se u něho začala učit hře na klavír, on jí však doporučil přejít na pěvecké skolení v Pivodově škole.

Pořady Společnosti Bedřicha Smetany v roce 2006

Všechny pořady - pokud není uvedeno jinak - byly ve výstavním sále Muzea Bedřicha Smetany (Praha 1, Novotného lávka 1, I. patro).

21. února: Smetanovská jubilea roku 2006. O výročích některých významných událostí v životě B. Smetany pohovořil Dr. Václav Němec. V hudební části se představil barytonista **Jakub Pustina** - laureát 1. ceny v soutěži Junior a Ceny Viléma Zítka na Mezinárodní pěvecké soutěži A. Dvořáka v Karlových Varech v r. 2005.

2. března v 11 hod. na Vyšehradském hřbitově: Pietní vzpomínka u hrobu Bedřicha Smetany (v den 182. výročí narození). Promluvil předseda SBS prof. Jan Novotný. Připomínka legendárních smetanovských interpretů - klavíristy **Jana Heřmana** (1886 - 1946) a operního pěvce **Viléma Zítka** (1890 - 1956) byla spojena s návštěvou hrobky Slavína, kde jsou oba umělci pochováni.

7. března: Ke Smetanovi a se Smetanou; beseda s prof. Janem Novotným, předsedou SBS, při příležitosti jeho nedávných 70. narozenin; v rámci pořadu prof. Novotný zahrál všech 10 Českých tanců.

8. dubna ve spolupráci se Společností J. B. Foerster a ve Foersterově síni (fara za kostelem sv. Vojtěcha - Praha 1): **Berta Foersterová - Lautererová**. Připomínka první choti J. B. Foerster a vynikající sopranistky Národního divadla, hamburské opery i Dvorní opery ve Vídni - u příležitosti 70. výročí úmrtí; připravil Dr. Václav Němec.

25. dubna: Prodaná nevěsta. Beseda s režisérem Josefem Novákem o problémech inscenace nejoblíbenější Smetanovy opery na domácích i zahraničních scénách. Hudební ukázky. Pořad ke 140. výročí premiéry.

13. května celodenní zájezd autokarem do Vrchotových Janovic, na Vysoký Chlumec a do Křečovic (o zájezdu píšeme na str. 16).

26. září: Legendární smetanovský básník klavíru Jan Heřman (1886 - 1946). O umělci pohovořil a na jeho smetanovské recitály zavzpomínal Dr. Václav Němec. V pořadu zazněly nahrávky J. Heřmana z klavírní tvorby B. Smetany. (O Janu Heřmanovi čtěte na str. 7.)

17. října: Vilém Zítek - k 50. výročí úmrtí "Vojana české opery": Průvodní slovo Dr. Václav Němec, osobní vzpomínky pamětníků (režisér **Ladislav Štros**, Dr. V. Němec); v hudební části vedle vzácných historických nahrávek připomenuli některé ze Zítkových rolí jeho dnešní následovníci v Národním divadle **Luděk Vele** a **Roman Janál** (klavírní doprovod **Jana Náčovská**). (O Vilému Zítkovi čtěte na str. 9.)

31. října ve spolupráci s islandskou sekcí Severské společnosti: **Dirigent Dr. Václav Smetáček (1906 - 1986)**. Byl připomenut jeho vztah k dílu Bedřicha Smetany i k severským zemím, zejména k Islandu; osobní vzpomínky umělcovy manželky paní **Míly Smetáčkové** a ukázky nahrávek. Moderovala doc. Ing. Lidmila Němcová. Bylo také připomenuto 150. výročí první cesty Bedřicha Smetany na Sever. (O Dr. Smetáčkovi čtěte na str. 13.)

21. listopadu: Smetanova Hubička (ke 130. výročí premiéry). Úvodní slovo Dr. Václav Němec, krátký hudební program s ukázkami z opery, vzpomínky režiséra **Josefa Nováka** na inscenaci opery v Národním divadle v Praze.

2. prosince: přátelské setkání s hudebním programem. Návštěvníkům tohoto mimořádného sobotního programu byla poskytnuta možnost podrobněji si prohlédnout stálou expozici Muzea i současnou výstavu k 80. výročí založení a k 70. výročí otevření Muzea Bedřicha Smetany, podávat přihlášky nových členů Společnosti a platit členské příspěvky na r. 2007.

*Kromě uvedených pořadů organizovalo **Muzeum Bedřicha Smetany:***

2. května otevření výstavy k 80. výročí založení a k 70. výročí otevření Muzea Bedřicha Smetany (*projev Jana Klusáka uvádíme na str. 2*);

9. května ve spolupráci s nahrávací společností Supraphon **prezentaci druhého CD Jitky Čechové** - z řady 7 CD novodobé kompletní nahrávky klavírního díla B. Smetany.

Jan Heřman v kresbě Hugo Boettingera

JAN HEŘMAN (1886 - 1946) - legendární básník klavíru

Jan Heřman se narodil 31. srpna 1886 v Neveklově. Jeho otec byl pravým venkovským kantorem (podobně jako otec o 12 let staršího Josefa Suka v nedalekých Křečovicích). Když rozpoznal synův hudební talent, ujal se jeho hudební výchovy hned ve třech nástrojích: houslích, klavíru a varhanách. Na svém prvním veřejném vystoupení jako klavírista dvanáctiletý Jan hrál m. j. skladby Josefa Suka. O rok později vstoupil na pražské konzervatoři do houslové třídy profesora Otakara Ševčíka, kde však setrval pouze rok. Po třech letech gymnaziálních studií - v listopadu 1903 - vstoupil do hudebního ústavu Adolfa Mikeše a od té doby se věnoval výlučně hudbě a klavíru. Již v devatenácti letech podnikl několikaměsíční turné po USA jako doprovod vynikající Ševčíkovy žačky houslistky Marie Heritesové (1881 - 1971); je zajímavé, že v pozdější kariéře Jan Heřman už nikdy nepodnikl tak dlouhé turné a koncertní činnost omezil pouze na Evropu.

V roce 1907 dvakrát vystoupil za doprovodu České filharmonie. Krátce byl zaměstnán jako korepetitor v Národním divadle. Na velkém jubilejním koncertě k 25. výročí úmrtí Bedřicha Smetany přednesl Smetanův cyklus *Bagatelles et Impromptus* (který pak uváděl na svých koncertech až do konce kariéry) a výběr z prvních polek. V letech 1909 - 1912 vyučoval v ruském městě Orel na tamním oddělení carské hudební společnosti. Po definitivním návratu do Prahy působil jako asistent Mikešova hudebního ústavu, v červnu 1914 byl jmenován profesorem klavírní hry na pražské konzervatoři. V březnu 1913 podnikl první koncertní zájezd do Paříže, který o rok později úspěšně opakoval. Na jaře 1919 reprezentoval hudební umění nového státu v Londýně a v Paříži. Intenzívně se věnoval studiu Smetanova klavírního díla, jubilejní smetanovský rok 1924 je označován jako jeden z vrcholů Heřmanovy životní kariéry v extenzitě i intenzitě (jeho umění tehdy obdivoval i Romain Rolland). Spolupracoval s Českým kvartetem a s jeho členy houslistou Karlem Hoffmannem (po jeho smrti se Stanislavem Novákem) a cellistou Ladislavem Zelenkou se věnoval komorní hře (Beethovenova tria a houslové sonáty) - po zániku Českého kvarteta vytvořili České trio.

Ve smetanovském roce 1934 Heřmana vyznamenala Společnost Bedřicha Smetany udělením stříbrné plakety. Koncem téhož roku byl

jmenován mimořádným profesorem mistrovské školy pražské konzervatoře (na zárok presidenta T. G. Masaryka, když se neustále prodlužoval "normální" služební postup). Od roku 1939 se Jan Heřman soustředil ve svých koncertech na hudbu českých skladatelů a navzdory zhoršujícímu se zdravotnímu stavu neúnavně koncertoval, při čemž v jeho repertoáru mělo stále výraznější podíl klavírní dílo Bedřicha Smetany - zejména v jubilejním roce 1944. Po II. světové válce pokračoval v koncertní i pedagogické činnosti,

v červnu 1946 ho vláda jmenovala jako prvního instrumentalistu národním umělcem. Bohužel koncem léta se jeho zdravotní stav prudce zhoršil a 30. září 1946 zemřel. Jeho tělesné pozůstatky byly uloženy do hrobky Slavína na vyšehradském hřbitově.

Heřmanovo veliké umění se trvale zapsalo do srdcí posluchačů. Rozsah jeho gramofonových nahrávek je vcelku nepatrný - prostředí tehdejších nahrávacích studií ho - podle jeho vlastních slov - "svazovalo a studilo", "live" nahrávky ještě neexistovaly. V roce 1987 přenesl Supraphon starší nahrávky na dlouhohrající desku (MONO 1011 3918 G), jejíž jedna strana obsahuje 9 skladeb Bedřicha Smetany (kromě 4 drobnějších tanců z mladšího období také 5 z Českých tanců: Furiant, Slepíčka, Oves, Hulán, Sousedská), druhá strana 8 drobnějších skladeb Ant. Dvořáka, Vít. Nováka a J. Suka.

V. Němec

VILÉM ZÍTEK (1890 - 1956) - "Vojan české opery"

se narodil dne 9. září 1890 v Praze. Vyučil se jemným mechanikem a ke zpěvu se dostal při náhodné návštěvě kostela sv. Jiljí. Zpěv studoval při zaměstnání v Pivodově škole, teprve po celoročních opakovaných pokusech byl v r. 1911 přijat do Národního divadla jako sustentant a o rok později jako sólista. V prvních letech mu byly svěřovány spíše epizodní role (občas i v činohře a dokonce v baletu). Zítek pilně sledoval všechna představení operní i činoherní, kde mu byl zářným příkladem hereckého ztvárnění svěřených rolí Eduard Vojan. K Zítkovu plnému uplatnění došlo až po několika letech. Potom však byl jeho další umělecký růst velice rychlý. V letech 1925 - 1931 působil převážně v cizině, kde se nejprve snažil ještě zdokonalit své pěvecké umění (Milán 1925 - 1926), aby pak přijal angažmá postupně v Turíně, v milánské Scale a v městské opeře v Berlíně. Přitom i v této době byl stálým a častým hostem Národního divadla. Trvale tam působil opět od r. 1931 až do záchvatu mrtvice, který ho začátkem dubna r. 1947 vyřadil z další umělecké činnosti.

Ze Zítkova širokého repertoáru je třeba vyzdvihnout smetanovské postavy - zejména Kecala, žalárníka Beneše, Chrudoše a jedinečného Raracha (na obrázku), kterým se zasloužil o definitivní rehabilitaci dlouho opomíjené Čertovy stěny; v Dvořákových operách uchvátil posluchače zvláště jako Vodník v Rusalce a hrabě Vilém v Jakobínu, v mozartovském repertoáru vynikal především jako

Figaro a Don Giovanni (na obrázku). Mistrovsky zvládl role d'ábelské (vedle zmíněného Raracha Mefisto Gounodův i Boitův, čert v Ostrčilově Honzově království) i psychologicky náročné role vladařské (Boris Godunov, Filip II.). Nejplodnější období prožil v Národním divadle v Ostrčilově éře (1920 - 1935).

Po roce 1945 se již u Zítka projevovaly zdravotní problémy, ale jen častějšími absencemi, nikdy při uměleckém výkonu na jevišti. Když byl zaveden titul národního umělce, byl od roku 1946 z našich pěvců a pěvků jeho prvním a po celých deset let svého dalšího života také jediným nositelem. Zítково umělecké úsilí bylo plně soustředěno na operní role, zřídka vystupoval koncertně. Několik gramofonových desek zachycujících jeho hlas vesměs pochází z dřívějších období. Zítek sám v nich nenašel uspokojení a dalšímu nahrávání se vyhýbal. Kdosi ho vhodně nazval "Vojanem české opery".

V dějinách českého pěveckého umění Vilém Zítek patří k absolutní špičce všech dob. Jedinečnou syntézou pěveckého a hereckého projevu dosáhl ideálu operního pěvce. Jeho umělecké výkony snesly nejpřísnější světová měřítka. I když se sám nevěnoval pedagogické činnosti, stal se vzorem pro další generace. Po vleklém utrpení zemřel 11. srpna 1956 v Praze a po Emě Destinnové byl tehdy druhým představitelem našeho vrcholného pěveckého umění, jehož ostatky byly uloženy na vyšehradském Slavíně.

LITERATURA O VILÉMU ZÍTKOVI:

Buchner, A.: *Opera v Praze.* - Panton, Praha, 1985

Konečná, H. a kol.: *Čtení o Národním divadle.* - Odeon, Praha, 1984

Kopecký, E. a V. Pospíšil: *Slavní pěvci Národního divadla.* - Praha, 1968

Procházka, V. (hl. redaktor) a kol.: *Národní divadlo a jeho předchůdci.* - Academia, Praha, 1988

Rektorys, A. (edit.): *Korespondence Otakara Ostrčila s Vilémem Zítkem.* - Praha, 1951

Thein, H. (edit.): *Národní umělec Vilém Zítek.* - Knižnice národních umělců československých, sv. 2, vydavatelství Min. informací, Praha, 1947

Thein, H.: *Žil jsem operou Národního divadla.* - Praha, 1975

Vilém Zítek ve svém bytě

* * *

Vilém Zítek stále aktuální

Aktuálnost velikého zjevu Viléma Zítka jako stálého vzoru i východiska nám zdůvodní názor, který již před 60 lety napsal tehdejší šéf činohry Národního divadla v Praze **Karel Dostal:**

Vilém Zítek se mi stal v údobí mezi oběma válkami posledním představitelem klasického stylu velké opery. V době, která ztratila bezpečnost stylového vědomí; jejíž stylové úsilí šlo po dvou paralelních cestách a nenacházelo spojovací syntesu; v inscenacích, jež buď oddivadelňovaly drama ve prospěch ryzí linie hudební, nebo naopak hudba přísluhovala hybridní divadelnosti, zůstával Vilém Zítek prostě velkým zpěvákem a velkým hercem velkých tradic, v jehož uměleckém projevu se formální problematičností představení řešily jakoby zázrakem v samozřejmosti pěvecké a herecké kultury. Díky mu za ten příklad! Až se bude naše opera vracet ze slepých uliček, najde v jeho umění nové východisko. (S činohrou budou starosti obdobné, Paříž si zachovává svou Comédie a Moskva své Umělecké divadlo, protože ve víru tvůrčího hledání nemáme ztrácet pevnou půdu pod nohama.)

Na Viléma Zítka se spolehněme; je to pilíř, který unese každou traversu. Až se budou bourat pražské mosty zatoulaného divadelnictví jeden po druhém, ať je Vilém Zítek Karlovým mostem, který je na věčné časy.

Doc. Lidmila Němcová ukazuje návštěvníkům pořadu grafický list na paměť Viléma Zítka od akad. malíře Lumíra Šindeláře; tento list dostali Roman Janál a Luděk Vele – dnešní Zítkovi následovníci v ND. Vpravo Jana Nácovská, která pro pořady SBS obětavě zajišťuje účinkující i většinu klavírních doprovodů.

Osobní vzpomínky na Viléma Zítka sdělil také nedávný osmdesátník – režisér Ladislav Štros (v Národním divadle v Praze uvedl ze Smetanových oper při jejich posledním souborném nastudování Branibory v Čechách a Čertovu stěnu)

Cena Viléma Zítka

K uctění Zítkovy památky je v rámci Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech od roku 1999 zavedena Cena Viléma Zítka pro nejúspěšnějšího nejmladšího českého účastníka (základní podmínkou je dosažení účasti ve III. kole soutěže). Sponzorují ji manželé Dr. Václav Němec a doc. Lidmila Němcová.

V posledních letech jsou nositelé této ceny zváni k samostatnému vystoupení v rámci pořadů Společnosti Bedřicha Smetany (**Jan Martiník** získal Cenu v roce 2003, **Adam Plachetka** - 2004, **Jakub Pustina** - 2005, **Filip Bandžak** - 2006) a jsou podle možností zváni i na další pořady. Z dřívějších nositelů Ceny na pořadech Společnosti Bedřicha Smetany už několikrát vystoupil **Josef Moravec**.

Dr. VÁCLAV SMETÁČEK (1906 - 1986)

Ve spolupráci s islandskou sekcí Severské společnosti jsme uspořádali 31. října 2006 v Muzeu B. Smetany setkání věnované významnému dirigentu Dr. Václavu Smetáčkovi (1906 - 1986), a to především jeho vztahu k severským zemím (zejména k Islandu, kde umělec v r. 1960 uvedl Prodanou nevěstu). Na pořadu, který

moderovala doc. Ing. Lidmila Němcová, byly především osobní vzpomínky umělcovy manželky paní Míly Smetáčkové a Smetanova Šárka z první digitální nahrávky Mé vlasti (Česká filharmonie pod taktovkou Dr. Smetáčka). Účastníci si také mohli prohlédnout některé vzácné dokumenty z osobního archívu Dr. Smetáčka. S krátkými projevy vystoupili honorární konzul Islandské republiky T. Gunnarsson a známý hudební badatel Dr. Ladislav Řezníček. Rovněž bylo prezentováno druhé rozšířené vydání knihy M. Smetáčkové "Život s taktovkou" (které právě vyšlo k jubileu dirigenta). Tímto pořadem se SBS připojila k oslavám letošního dvojího výročí dirigenta, na jehož počest byla také v pražské čtvrti Stodůlky nazvána jeho jménem jedna z 19 nových ulic.

PhDr. Václav Smetáček se narodil 30. září 1906 v Brně. Na dirigentskou činnost se výborně připravil. Studoval na pražské konzervatoři nejen dirigování, ale také hru na hoboj a skladbu, a vedle toho na Karlově universitě hudební vědy. Několik let hrál v orchestru České filharmonie, dlouho působil v Pražském dechovém kvintetu (které založil v r. 1929 a v němž setrval až do ukončení činnosti souboru v r. 1956). Pracoval i v Československém rozhlasu. Od r. 1942 stál po třicet sezón v čele orchestru FOK, vedle toho byl činný i pedagogicky. Získal si jméno také v zahraničí, kde dirigoval nejvýznamnější orchestry a neúnavně propagoval českou hudbu. Smetanovu

Mou vlast naučil mnohé české i zahraniční orchestry. Byl nositelem četných domácích a zahraničních vyznamenání. Poslední koncert - s pořadovým číslem 2000 - dirigoval ve Zlíně 5. prosince 1985. Zemřel v Praze 18. února 1986.

Dr. Smetáček byl znám svou pokorou, pečlivostí, skromností, přísností, pílí. Ručně prepisoval - bylo-li třeba - i celé partitury, které nebyly k dostání (na př. také Triumfální symfonii Bedřicha Smetany); ještě dnes si hudebníci přijdou vypůjčit takto přepsané partitury.

4. čer. 1960
Národní divadlo
Bedřich Smetana: Prodaná nevěsta, islandská premiéra.
Národní islandský orchestr, sbor divadla (sbormistr Dr. Robert Abraham Ottosen), balet baletní školy (choreograf Fráňa Halmazňa) režisér Luděk Mandaus, výprava Oldřich Šimáček.
Kaušina - Jan Kenstantin
Ludmila - Štěpánka Jeliňková
Mařenka - Miluše Fiedlerová
Micha - Zdeněk Otava
Háta - Milada Čadíkovičová
Vašek - Oldřich Kován
Jeník - Zdeněk Svěhla
Kecal - Eduard Haken
Principál - Aevan Krusan
Esmeralda - Etygla Viktorisdóttir
Indián - Egill Sveinsson

Reykjavík¹⁰⁴²
(Island)

23. 10. 1964
Göteborg¹³⁴³
Göteborgs Orkesterförening, koncertní sal v G.
Göteborgs Symfoniorkester
1. Bedřich Smetana: Hakon Jarl, symfonické báseň
2. Joseph Haydn: koncert pro violoncello D dur
Solo Gaspar Cassado
3. Antonín Dvořák: Symfonie č. 5, F dur op. 76

O svých vystoupeních si Dr. Smetáček vedl přesnou evidenci;
na snímcích kartotéční lístky z Reykjavíku a Göteborgu

Po dvou kratších návštěvách Islandu tam v r. 1960 pobyl 3 měsíce. Islandské národní divadlo ho tehdy požádalo o nastudování Smetanovy Prodané nevěsty a Verdiho Rigoletta. Dr. Smetáček tak zahájil činnost operního dirigenta, které se pak občas věnoval (pouze na zahraničních scénách – v domácím prostředí opery nedirigoval).

V Reykjavíku se hrálo tak jako ve většině světových operních domů jen po 3 – 4 měsíce a každá uváděná opera měla po premiéře pouze několik repríz. Na Prodanou nevěstu byli kromě Dr. Smetáčka pozváni také čeští pěvci z pražského Národního divadla i český výtvarník Oldřich Šimáček, režisér Luděk Mandaus a choreograf Fráňa Halmazňa. Pouze menší role principála, Esmeraldy a Indiána zpívali Islandčané. Sbor byl islandský a zpíval islandsky. Během zkoušek významnou organizátorkou, páteří provozu i tlumočnicí přítomnou byla paní Míla Smetáčková. Premiéra dopadla skvěle, mezi přítomnými byl islandský prezident s chotí a rovněž spisovatel světového jména Halldór Kiljan Laxness. Všichni si Prodanou nevěstu zamilovali. Místní tisk psal: *Úspěch představení byl nepochybně zaručen zásluhou dr. V. Smetáčka, který je dávno přítelem a možno říci kmotrem islandské hudební kultury.*

Pohled do sálu: choť Dr. Smetáčka čte úryvky ze vzpomínek svého manžela, vedle ní vpravo organizátorka pořadu doc. Lidmila Němcová; vlevo (za klavírem) Ing. Dobrovský ze Severské společnosti a honorární konzul Islandu v Praze T. Gunnarsson.

Ing. P. Dobrovský a Thorir Gunnarsson

Paní Míla Smetáčková

Sestavil Dr. Václav Němec

Zájezd SBS do Vrchotových Janovic, na Vysoký Chlumeč a do Křečovic 13. května 2006

Zámek ve Vrchotových Janovicích - původně kamenná gotická tvrz, později renesančně přestavěná, má od poloviny 19. století novogotickou romantickou podobu. Spolu s parkem jej na konci 50-tých let před zkázou zachránilo Národní muzeum. Jeho prohlídku jsme měli dlouhou dobu předem zajištěnu, ale vzhledem k stavebním úpravám a rekonstrukci zámku jsme si jej prohlédnout nemohli. Prošli jsme však celým krásným parkem a zastavili se u hrobu Sidonie Nádherné. Naše cesta pokračovala přes Vysoký Chlumeč, kde jsme si prohlédli Muzeum vesnických staveb středního Povltaví. Hlavním cílem našeho zájezdu byly Křečovice, kde jsme navštívili rodnou světničku Josefa Suka, jeho Památník i jeho hrob a kostel sv. Lukáše. Zastavili jsme se také u Aleje Mistra Jana Suka, podél které jsou zasazeny kameny s vytesanými jmény Mistrových děl. Na konci aleje stojí mohyla z r. 1938 s nápisem "Hudba je jako modlitba".

Hana Hrubešová

Na křečovitém hřbitově hrob Mistra Josefa Suka (1874 - 1935), který jako 2. houslista slavného Českého kvarteta byl po 4 desetiletí po celé Evropě oddaným interpretem obou kvartetů Bedřicha Smetany

Zámek Vrchotovy Janovice

PROTESTNÍ AKCE SBS proti využívání osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům

SPOLEČNOST BEDŘICHA SMETANY SEKCE SPOLEČNOSTI NÁRODNÍHO MUZEA

Muzeum Bedřicha Smetany, Novotného lávka 1, 110 00 Praha 1

Praha, 30. srpna 2006

Tit.
Plzeňský prazdroj, a.s.
U Prazdroje 7
304 97 Plzeň

Věc: protest proti využívání osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům

Vážení,

docházejí nám stížnosti lidí, kteří se pozastavují nad nevhodným a neetickým využitím osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům produktu Vaší firmy (piva Gambrinus) v televizi. Jako zástupci organizace střežící odkaz zakladatele české národní hudby i jménem jeho rodiny pokládáme tyto stížnosti za oprávněné a tlumočíme Vám je s žádostí o zanechání pokusů o takové využívání ať už Smetanovy či jiné historické osobnosti.

Pokud byste chtěli k reklamním účelům využít nějaké žijící osobnosti, potřebovali byste její svolení (nemluvě o honoráři za takový souhlas). U historické osobnosti je třeba si položit otázku, zda by vůbec - kdyby ještě žila - svolení dala. Bohužel osobnost nežijící už se nemůže sama proti jakémukoli využívání bránit.

Pro mnohé kulturně žijící občany našeho státu je hudba Bedřicha Smetany stále posvátná, zvláště pokud si uvědomují její význam a přínos v nejkritičtějších obdobích našich dějin. V tomto případě je třeba se řídit poučkou, že každá svoboda končí tam, kde začíná ohrožovat oprávněnou svobodu a cty jiného.

Bedřich Smetana svým životem i dílem jednoznačně prokázal, že jeho inspirační podněty byly na hony vzdáleny tomu, co se snaží vsugerovat Vaše reklama. Její obecné nebezpečí tkví právě v tom, že u konsumní masy diváků zlehčuje skladatele, jeho dílo a základní pilíře kulturní identity národa.

Věříme, že uznáte naše důvody a budete pro své reklamní účely hledat jiné vhodnější a eticky nezávadné prostředky.

Za Společnost Bedřicha Smetany

prof. Jan Novotný, v.r.
předseda

Za rodinu Bedřicha Smetany

Ing. Petr Heydušek, v.r.
pravnuke Bedřicha Smetany

- Na vědomí:**
- 1) Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání
Krátká 10
100 00 Praha 10 - Strašnice
 - 2) Asociace českých reklamních agentur a marketingové komunikace
Starochodovská 1359/76
140 00 Praha 4

ÚŘAD RADY PRO ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Krátká 10, 100 00 Praha 10, tel.: +420 2 7481 3830, fax: +420 2 7481 0885, e-mail: info@rrtv.cz, http://www.rrtv.cz

č.j. als/6916/06

Vyřizuje: oddělení televize/6189

Společnost Bedřicha Smetany
Muzeum Bedřicha Smetany
Novotného lávka 1
110 00 Praha 1

Věc : vyrozumění

Vážení,

Úřad Rady pro rozhlasové a televizní vysílání obdržel váš protest proti využívání osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům adresovaný zadavateli reklamního spotu společnosti Plzeňský prazdroj, a.s.

Na tento reklamní spot nám byla adresována ze strany televizních diváků pouze jediná stížnost, která byla Radě předložena na její 16.zasedání ve dnech 12.-13. září 2006. Ustanovení § 5 zákona č. 231/2001 Sb., kterým je vymezena působnost Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, však neumožňuje, aby se Rada zabývala etickou stránkou vysílání; Rada dohlíží na dodržování právních předpisů a podmínek stanovených v rozhodnutí o udělení licence či v rozhodnutí o registraci.

Posuzování etických aspektů reklamy je však jedním z hlavních cílů Rady pro reklamu, která sídlí na adrese Malostranské nám. 23/37, 118 00 Praha 1. Bližší informace o činnosti této Rady najdete na webových stránkách www.rpr.cz

S pozdravem

V Praze dne 19.září 2006

Ing. Petr Bartoš

vedoucí Úřadu
Rady pro rozhlasové a televizní vysílání

ÚŘAD RADY
pro rozhlasové a televizní
vysílání
100 00 Praha 10, Krátká 10

SPOLEČNOST BEDŘICHA SMETANY

SEKCE SPOLEČNOSTI NÁRODNÍHO MUZEA

Muzeum Bedřicha Smetany, Novotného lávka 1, 110 00 Praha 1

Praha, 3. října 2006

Tit.
Rada pro reklamu
Malostranské nám. 23/37
118 00 Praha 1

Věc: protest proti využívání osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům

Vážený,

obrátili jsme se s příloženým dopisem ze 30. 8. 2006 také na Radu pro rozhlasové a televizní vysílání s protestem proti využívání osobnosti Bedřicha Smetany k reklamním účelům, a to jménem naší organizace i jménem rodiny Bedřicha Smetany.

Úřad této Rady nám dopisem č.j. als/6916/06 ze dne 19. 9. sdělil, že posuzování etických aspektů je jedním z hlavních cílů Rady pro reklamu. Proto Vám touto cestou náš protest postupujeme k dalšímu řízení.

Za Společnost Bedřicha Smetany

Ing. RNDr Václav Němec, CSc.,
místopředseda a jednatel

Příloha

Z jednoho komentáře k zamítnutí (ke str.20)

... nepřekvapilo mě, že Rada pro RaTV vysílání nechtěla zaujmout nějaký postoj, který by jasně deklaroval etické stanovisko a na jeho základě tuto reklamu odsoudil, a raději se horkého bramboru zbavila. Ale i arbitrážní komise pro reklamu to vzala za jiný konec. Ne, že by představili B.S. jako opilce nebo zhýralce, který nabádá k pití, ale představili ho jako téměř dementního člověka, který neměl jinou inspiraci než sedět v hospodě a čekat až mu stín oroseného půllitru ukáže motiv, který je nám jako Čechům natolik drahý a světově natolik proslulý, že ho rozpozná téměř každý... A tenhle aspekt je pro nás pobuřující.

ROZHODNUTÍ ARBITRÁŽNÍ KOMISE RPR (Čj. 052/2006/STÍŽ)

Zadavatel: Plzeňský Prazdroj, a.s., U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň

Stěžovatel: Společnost Bedřicha Smetany, Muzeum Bedřicha Smetany,
Novotného lávka, 1, 110 00 Praha 1
a Ing. Petr Heydušek, pravnuke Bedřicha Smetany

Médium: TV

Stížnost:

Stížnost společnosti na nevhodné a neetické využití osobnosti B. Smetany k reklamním účelům. Zástupci organizace střežící odkaz zakladatele české národní hudby i jménem rodiny skladatele pokládají stížnosti za oprávněné a tlumočí žádosti o zanechání pokusů o využívání Smetanovy či jiné historické osobnosti k reklamním účelům.

Rozhodnutí: stížnost byla zamítnuta

Odůvodnění:

Zadavatel ve svém vyjádření uvedl, že rozhodně nebylo cílem jeho kampaně snižovat důstojnost a odkaz Bedřicha Smetany zejména proto, že takové snížení důstojnosti velikána české hudby by nepochybně vedlo i ke snížení důvěryhodnosti a celkové oblíbenosti reklam na pivo Pilsner Urquell. V předmětném spotu Bedřich Smetana nekonzumuje alkoholický nápoj, nenabádá k jeho spotřebě a zjevně ani není pod jeho vlivem. Bedřich Smetana je naopak prezentován lidským, důvěryhodným způsobem, kterým by naopak mohl být vzbuzen zájem o jeho hudbu např. i u mladší generace.

V Praze dne 12. října 2006

Za správnost: Pavel Kurýl
výkonný ředitel RPR

Adresáti:

1. zadavatel reklamy
2. stěžovatel